

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 154/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Generali Poist'ovňa, a. s.**, Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO 35 709 332, zastúpenej obchodnou spoločnosťou MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, IČO 36 861 545, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Timcsák, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10 Csp 46/2018 z 25. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Csp 46/2018 z 25. júna 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovateľku v postavení žalovanej žaloval žalobca [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) za účasti intervenienta na strane žalobcu [REDACTED] (ďalej len „intervenient“) o zaplatenie sumy 15 048 eur na účet intervenienta. Svoj nárok žalobca oprel o poistnú zmluvu uzavretú medzi žalobcom a sťažovateľkou, ktorej predmetom bolo zmluvné poistenie žalobcu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

4. Žalobca spôsobil dopravnú nehodu, na ktorej následky zomrela chodkyňa, a to matka intervenienta. Žalobca bol uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia, v súvislosti s čím bol povinný nahradiť intervenientovi škodu (rozsudok okresného súdu č. k. 3 T 15/2017).

5. Rozsudkom okresného súdu č. k. 10 Csp 46/2018 zo 16. júla 2019 bola sťažovateľka zaviazaná nahradiť žalobcovi na účet intervenienta sumu 17 788,79 eur a taktiež okresný súd žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania od sťažovateľky v rozsahu 100 %. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi aj intervenientovi priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 10 Csp 46/2018 z 31. marca 2021 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) bola sťažovateľka zaviazaná na náhradu trov konania v prospech žalobcu v sume 4 855,78 eur a v prospech intervenienta v sume 416,09 eur. Sťažnosť podaná sťažovateľkou proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola napadnutým uznesením zamietnutá.

7. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že *„Za účelom stanovenia tarifnej hodnoty veci, od ktorej sa odvíja výška trov, treba vychádzať z predmetu konania. Žalobca sa v konaní domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť na účet intervenienta náhradu škody spôsobenej dopravnou nehodou zavinenou žalobcom, pozostávajúcej zo sumy 15.000 EUR ako náhrady nemajetkovej ujmy, 48 EUR ako poplatku za dedičské konanie (spolu 15.048 EUR priznaných intervenientovi ako náhrada škody v trestnom konaní rozsudkom Okresného súdu banská bystrica č. k. 3T/15/2017-428) a sumy 2.740,97 EUR predstavujúcej trovy právneho zastúpenia poškodených v trestnom konaní. Predmetom konania bol, zjednodušene povedané, nárok žalobcu na poistné plnenie, ktoré žiadal poskytnúť intervenientovi v sume, ktorá bola priznaná v trestnom konaní ako náhrada škody plus náhrada škody vo forme trov zastúpenia v trestnom konaní.*

V prípadoch zodpovednosti za škodu spôsobenú dopravnou nehodou je náhrada ujmy pozostalých upravená v rámci zodpovednosti za škodu podľa ustanovení O.z. o náhrade škody (§ 420 a nasl.) pri aplikácii zákona č. 381/2001 Z. z. o PZP. Hoci ide o nemajetkovú ujmu v peniazoch podľa § 11 a nasl. O.z. (ustanovenia o ochrane osobnosti), v týchto prípadoch nejde „stricto sensu“ o spory o ochranu osobnosti, tak ako ich má na mysli ustanovenie § 10 ods. 8 vyhlášky (veci ochrany osobnosti podľa O.z.). Preto je výška náhrady trov žalobcu aj intervenienta vypočítaná správne podľa § 10 ods. 2 vyhlášky.“

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

9. Sťažovateľka zastáva názor, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 Csp 46/2018 bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú utrpel intervenient zásahom do jeho osobnostných práv. Predmetom civilného konania teda nemohla byť náhrada škody a právny názor okresného súdu o tom, že predmetom konania bol nárok žalobcu na poistné plnenie z titulu náhrady škody spôsobenej dopravnou nehodou, je nesprávny a nesprávne je teda aj určenie výšky hodnoty predmetu sporu, z ktorej je potrebné pri vyčíslení nároku na náhradu trov konania vychádzať. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby sú dve celkom

samostatné práva. Nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby možno uplatňovať len mimo rámca zodpovednosti za škodu.

10. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd mal na vec aplikovať § 10 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), podľa ktorého vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou suma 1 000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a suma 2 000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

11. Sťažovateľka tiež uvádza, že „*V celom rade obdobných konaní, v ktorých sme sťažovateľa zastupovali, sa doposiaľ nikdy nevyčísľovali trovy konania z iného základu, než zo základu uvedeného v ust. 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.*“ (sťažovateľka nijaké konkrétne príklady konaní neuvádza, pozn.).

12. Sťažovateľka tiež poukazuje na rozhodnutie okresného súdu o výške súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku vo veci samej (uznesenie z 24. októbra 2019), kde okresný súd uznesenie o súdnom poplatku zmenil a určil ho v časti týkajúcej sa sumy 15 000 eur (náhrada nemajetkovej ujmy) podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, vychádzajúc z toho, že predmetom konania bola náhrada nemajetkovej ujmy, a teda napadnutým uznesením poprel okresný súd svoj skôr vyslovený právny názor.

13. Napokon sťažovateľka dôvodí, že „*Navyše ak by mali platiť závery Okresného súdu v Banskej Bystrici znamenalo by to, že subjekty, ktoré sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do ich osobnostných práv s použitím § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP by mali /pokiaľ ide o určenie výšky trov právneho zastúpenia/ v prípade úspechu vo veci samej odlišné (podstatne výhodnejšie) postavenie ...ako subjekty, ktoré sa tejto náhrady domáhajú výlučne podľa § 13 OZ. Takýto rozdielny prístup však nie je ničím odôvodnený a preto aj odporuje čl. 12 ods. 2 Ústavy SR.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením:

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľka zastáva názor, že bola zaviazaná na náhradu trov konania žalobcovi v nesprávnej, výrazne vyššej sume v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia základu nároku potrebného na určenie hodnoty predmetu sporu.

15. Okresný súd považoval nárok uplatnený žalobcom v konaní sp. zn. 10 Csp 46/2018 za nárok na poistné plnenie na základe zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a pri určení hodnoty predmetu sporu ako výpočtového základu pre výpočet

odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal zo žalobou pôvodne uplatnenej sumy 15 048 eur (§ 10 ods. 2 vyhlášky 655/2004 Z. z.).

16. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Pod ústavnosťou v najužšom zmysle treba rozumieť dodržiavanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci, ale aj právnickými osobami a fyzickými osobami. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musia byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad.

17. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni.

18. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti na porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Príslušné ustanovenia ústavy a dohovoru, ktoré sa týkajú spravodlivého procesu, treba interpretovať tak, že kvalita procesu musí zodpovedať právam a povinnostiam, o ktorých sa koná.

19. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je logické a zrozumiteľné a rozhodne nie je arbitrárne. Výklad okresného súdu o potrebe aplikácie § 10 ods. 2 vyhlášky 655/2004 Z. z. vychádzajúci z faktu, že v danej veci ide o nárok z poistného plnenia, z poistnej zmluvy (zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla), je ústavne konformný. Základ nároku – právo na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom do osobnostných práv intervenienta bol vyriešený, bolo o ňom rozhodnuté v rámci trestného konania vedeného proti žalobcovi (z procesného hľadiska ako o „morálnej škode“ v zmysle § 46 ods. 1 Trestného poriadku).

20. Je na škodu veci, že sťažovateľka nekonkretizovala a nedoložila ústavnému súdu rozhodnutia súdov v obdobných veciach, kde súdy postupovali odlišne pri určení odmeny za jeden úkon právnej služby. Ústavný súd považuje za pravdepodobné, že sťažovateľka mala na mysli konania o ochranu osobnosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (zjednodušene povedané, „základné konania“), a nie konania, v ktorých sa následne páchatel' dopravnej nehody domáhal poistného plnenia od poisťovne. Ústavný súd nijako nespochybňuje skutočnosť, že v „základných“ konaniach súdy pri náhrade trov konania vychádzajú z § 10 ods. 8 vyhlášky 655/2004 Z. z., a nie z § 10 ods. 2 vyhlášky 655/2004 Z. z.

21. Výklad, podľa ktorého ide o dva rôzne nároky – nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (uplatnený buď v civilnom sporovom konaní o ochranu osobnosti, alebo v adhéznom konaní v rámci trestného konania) a nárok na poistné plnenie zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla proti poisťovni je ústavne udržateľný. Z rozdielnosti predmetu konania vyplýva aj rozdielny prístup k určaniu výpočtového základu pre výpočet odmeny za jeden úkon právnej služby. Pokiaľ ide o alternatívu preferovanú sťažovateľkou, zjednocovanie rozhodovania všeobecných súdov, ktoré by v rovine interpretácie podústavného práva taký opozitný názor odobrilo, nie je úlohou ústavného súdu.

22. Na už uvedenom závere nič nemení ani argumentácia okresného súdu v uznesení o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie z 24. októbra 2019. Navyše zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov v položke 7b písm. b) sadzobníka kombinuje pevnú zložku (66 eur) s percentuálnou (3 % z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy, najviac vo výške 16 596, 50 eur). Nevychádza teda na rozdiel od § 10 ods. 8 vyhlášky 655/2004 Z. z. len z pevnej zložky (2 000 eur).

23. Sumarizujúc už uvedené, boli podľa názoru ústavného súdu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 Csp 46/2018 splnené podmienky na zaviazanie sťažovateľky náhradou trov konania v stanovenej výške.

24. Prihliadnutie na všetky okolnosti prípadu nedáva z pohľadu ústavného súdu predmetnej veci ústavnoprávny rozmer, ktorý by odôvodňoval prehodnotenie záverov všeobecného súdu ústavným súdom.

25. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľkou označených práv.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

26. K namietanému porušeniu označených práv je potrebné uviesť, že sťažovateľka namieta ich porušenie v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie jej práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto sťažovateľkou označených práv hmotného charakteru.

27. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcu porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu